

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री विश्वम्भरप्रसाद श्रेष्ठ
माननीय न्यायाधीश श्री हरिप्रसाद फुयाल
फैसला

०७२-RB-००३३

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहर भवन, ललितपुरको तर्फबाट ऐ. कार्यालयका प्रमुख
कर प्रशासक जगदीश रेग्मी -----१

पुनरावेदक
प्रतिवादी

विरुद्ध

काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं.२ गैरीधारा स्थित श्री कसमस
सिमेन्ट इण्डष्ट्रिज प्रा.लि. -----१

प्रत्यर्थी
वादी

मुद्दा:- मूल्य अभिवृद्धि कर(आ.व.२०६४।०६५)।

सुरु तहमा फैसला गर्ने :- माननीय अध्यक्ष श्री दिपक कुमार कार्की
लेखा सदस्य श्री भोला प्रसाद खकुरेल
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं।
फैसला मिति:- २०७०।०३।२७

राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाडौंको मिति २०७०।०३।२७ को फैसला उपर ठूला
करदाता कार्यालय, हरिहरभवन पुल्चोकले राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ८ बमोजिम
अनुमतीको निवेदन दिई अनुमती प्रदान भई पुनरावेदनको रोहबाट पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको
संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यसप्रकार रहेको छः

तथ्य खण्ड

१. करदाता कसमस सिमेन्ट इण्डष्ट्रिज प्रा. लि. को आ.व. ०६४।६५ को मूल्य अभिवृद्धि
करको कर परीक्षण सम्पन्न भै पेश भएको प्रतिवेदनको आधारमा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन,

२०५२ को दफा २० बमोजिम कर निर्धारण गरी मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम २९(१) बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि रकम तथा जरिवाना समेत जम्मा रु.३२,३५,२८२।- को प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेश मिति २०६८।३।१३ मा जारी भएको रहेछ। करदाताले उक्त प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेश मिति २०६८।३।१७ मा बुझी लिएको रहेछ।

२. प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेश बमोजिमको मूल्य अभिवृद्धि कर र जरिवाना समेत बुझाउनु पर्ने होइन भन्ने समेत व्यहोराको करदाताले मिति २०६८।३।३१ मा पेश गरेको जवाफ।
३. कार्यालयबाट मिति २०६८।३।१३ मा जारी प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेश मिलेकै देखिँदा मूल्य अभिवृद्धि कर रकम र जरिवाना गरी जम्मा रु.२७,६४,८४८।- र सोमा ऐन अनुसार गणना गर्दा हुन आउने थप दस्तुर र व्याज रकम समेत माग गर्ने कर निर्धारण कानूनसम्मत भएकोले मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा २०(१) बमोजिम अन्तिम कर निर्धारण आदेश जारी गरी मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम २९(३) बमोजिम अन्तिम कर निर्धारण आदेश जारी गर्ने भन्ने ठूला करदाता कार्यालयबाट मिति २०६८।३।३१ मा भएको निर्णय। सो बमोजिमको अन्तिम कर निर्धारण आदेश करदाताको नाममा सोही मितिमा जारी गरेको।
४. मिति २०६८।३।३१ को अन्तिम कर निर्धारण आदेश उपर चित्त नबुझी करदाताको तर्फबाट आन्तरिक राजस्व विभाग समक्ष प्रशासकिय पुनरावलोकन गरी पाउँ भनी मिति २०६८।५।१३ मा निवेदन दिएको।
५. निवेदकको निवेदन कार्यालयको प्रतिकृया तथा फाइल संलग्न कागजात अध्ययन गरी हेर्दा कार्यालयले गरेको कर निर्धारणको निर्णय र जारी गरेको आदेश कानूनसम्मत र तथ्यपूर्ण देखिँदा निवेदकको निवेदन खारेज हुने ठहर्छ भन्ने आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०६८।११।३ मा भएको निर्णय।
६. प्रत्यर्थी कार्यालयबाट नपाउने क्रेडिट दावी गरेको भन्ने आधारमा नपाउने क्रेडिटको अतिरिक्त थप बिक्री समेत कायम गरी मूल्य अभिवृद्धि कर र जरिवाना निर्धारण गरी कर लगाउने गरी भएको निर्णय त्रुटीपूर्ण रहेकोले उक्त अन्तिम कर निर्धारण आदेश तथा सोलाई सदर गर्ने गरेको आन्तरिक राजस्व विभागको निर्णय समेत बदर गरी इन्साफ पाउँ भन्ने करदाताको तर्फबाट राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाडौँमा दायर भएको पुनरावेदन पत्र।

७. ठूला करदाता कार्यालयको मिति २०६८।३।३१ को संशोधित कर निर्धारण गर्ने निर्णय र सोलाई सदर गर्ने गरेको आन्तरिक राजस्व विभागको मिति २०६८।११।३ को निर्णयमा Clinker र Flyash Borrowing मा क्रेडिट अमान्य गरेको निर्णय नमिलेको देखिदा उल्टी हुने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाडौंको मिति २०७०।०३।२७ को फैसला।
८. राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाडौंले Clinker र fly ash Borrowing को कच्चा पदार्थ खरिद गरिएको रकम र सोमा मुनाफा समेत जोडी हुने रकम रु.१०,९७,१४२।- छुट दिने गरी भएको निर्णय नमिलेकोले बदर गरी सो कच्चा पदार्थको रकम विक्री मानी कर निर्धारण गर्ने शुरूको निर्णय सदर गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको ठूला करदाता कार्यालयको तर्फबाट यस अदालतमा परेको पुनरावेदन पत्र।
९. यसमा यसै लगाउको २०७०-LE-०१५१ को निवेदनमा अनुमति पाउने आदेश भएकोले प्रस्तुत निवेदन समेत उक्त निवेदनसँग अन्तरप्रभावी रहेको देखिँदा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ८ बमोजिम पुनरावेदन दर्ता गर्ने अनुमति प्रदान गरिदिएको छ। कानून बमोजिम गर्नु भन्ने यस अदालतबाट मिति २०७२।०४।१३ मा भएको आदेश

ठहर खण्ड

१०. नियमबमोजिम पेशी सूचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदन सहितका मिसिलहरू अध्ययन गरियो।
११. पुनरावेदक वादी ठूला करदाता कार्यालयको तर्फबाट उपस्थित विद्वान सह-न्यायाधिवक्ता श्री अच्युतमणी न्यौपानेले राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाडौंले प्रत्यर्थी कसमस सिमेन्टको मूल्य अभिवृद्धि कर(आ.व.२०६४।०६५) मा Clinker र fly ash Borrowing बापतको रकमलाई छुट दिने गरी भएको निर्णय नमिलेको हुँदा सो रकम विक्री भएको मानी कर लगाउने गरी भएको ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।
१२. त्यसैगरी प्रत्यर्थी कसमस सिमेन्ट इण्डष्ट्रिज प्रा.लि.का तर्फबाट उपस्थित विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री महेशकुमार थापाले सापटी दिएको कच्चा पदार्थ फिर्ता प्राप्त भइसकेको स्थितिमा विक्री कायम गरी कर निर्धारण गर्न नमिल्ने हुँदा राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाडौंबाट भएको निर्णय सदर कायम होस् भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।

१३. विद्वान कानून व्यवसायीहरूको बहस समेत सुनी राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाडौंले गरेको निर्णय मिले नमिलेको के रहेछ ? पुनरावेदक वादी नेपाल सरकारको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्छ, सक्दैन ? हेरी सोही विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१४. निर्णयतर्फ विचार गर्दा, प्रत्यर्थी करदाता कसमस सिमेन्ट इण्डष्ट्रिज प्रा.लि. को आ.व. २०६४।०६५ को मूल्य अभिवृद्धि गरेको कर परीक्षण भई करदातालाई कर र जरिवाना रु.२७,६४,८४८।- निर्धारण भई अन्तिम कर निर्धारण आदेश जारी भएकोमा करदाताले सो निर्णय उपर आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकिय पुनरावलोकनको निवेदन दिएकोमा आन्तरिक राजस्व विभागले ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय सदर हुने गरी भएको निर्णय उपर करदाता कसमस सिमेन्टले राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाडौंमा पुनरावेदन गरी राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाडौंले Clinker र fly ash Borrowing बापतको रकमलाई मिन्हा दिने गरी भएको फैसला उपर ठूला करदाता कार्यालयले अनुमतीको निवेदन दिई अनुमती प्रदान भई प्रस्तुत मुद्दा पुनरावेदनको रोहमा पेश भएको पाइन्छ।
१५. पुनरावेदक ठूला करदाता कार्यालयको पुनरावेदन पत्रमा मूलतः Clinker र fly ash Borrowing बापतको रकमलाई मिन्हा दिने गरी भएको निर्णय बदर गरी पाउँ भन्ने नै मुख्य दावी रहेको पाइन्छ।
१६. प्रस्तुत विवादका सम्बन्धमा हेर्दा, करदाता कसमस सिमेन्टले आफ्नो व्यवसायीक कारोवारमा प्रयोग गर्न खरिद गरेको कच्चा पदार्थ विवेक शर्मा भन्ने व्यक्तिलाई सापटी दिएको भनी लेखेको पाइन्छ। निज विवेक शर्मा भन्ने व्यक्तिलाई के कुन प्रयोजन र उद्देश्यका लागि सापटी दिएको हो खुलाउन सकेको पाइँदैन। सिमेन्ट उद्योग सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ खरिद गर्दा तिरेको रु.९०,६७,२८९।- बराबरको कच्चा पदार्थ सिमेन्ट उद्योगलाई सापटी दिएको नभई व्यक्तिलाई सापटी दिएको पाइन्छ। प्रस्तुत मुद्दाका करदाताले सिमेन्ट उद्योगमा प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ असम्बन्धित व्यक्तिलाई सापटी दिएको भन्ने देखिन्छ, त्यो कच्चा पदार्थ लाने व्यक्ति सो Clinker र fly ash Borrowing सिमेन्ट उद्योगमा प्रयोग गरेको भनी देखाउन सक्नुपर्ने हुन्छ। सापटी दिएको भन्ने शब्दले मात्र कर छुट हुन सक्ने हुँदैन। प्रत्यर्थी कसमस सिमेन्ट इण्डष्ट्रिजले उद्योगको लागि खरिद गरेको कच्चा पदार्थ त्यस्तै प्रकृतिको उद्योगमा प्रयोग गर्न सापटी दिएको पुष्टी गर्नुपर्ने हुन्छ। अन्यथा सापटी भन्ने शब्दले विक्री गरी मुनाफा प्राप्त गरेको हो भन्ने अनुमान गर्न सकिने हुन्छ।

१७. सो सम्बन्धमा भएको कानूनी व्यवस्था हेर्दा, मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ६(१)(ख) मा “वस्तुको आपूर्तिको हकमा प्रापकले आपूर्तिकर्ताको कारोबार स्थलबाट वस्तु उठाएको वा ग्रहण गरेको बखत” भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिँदा वस्तु वा सेवा आपूर्तिको स्थान र समय कुन अवस्थामा मान्ने भन्ने बारेमा व्यवस्था गरेको देखिन्छ। प्रत्यर्थी करदाता उद्योगबाट सो कच्चा पदार्थ उठाई अन्यत्र लिएको अवस्थामा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐनको उक्त व्यवस्था बमोजिम विक्री गरेको मानिने अवस्था रहने हुँदा साथै यिनै वादी प्रतिवादी भएको विवादित आ.व.को आयकर मुद्दा (०७२-RB-००३४) मा पनि Clinker र fly ash Borrowing बापतको रकम खुद आयमा समावेश हुने गरी आजै यसै इजलासबाट निर्णय भइसकेको अवस्थामा कच्चा पदार्थ खरिद गर्दा लागेको लागत रु.९०,६७,२८७।- मा १२.१० प्रतिशतका दरले कायमी मुनाफा दर अनुसार हुने रकम रु.१०,९७,१४२।- गरी जम्मा रु.१,०१,६४,४३१।- कायम भई सो को १३% ले हुने रकम रु.१३,२१,३७६।- कर निर्धारण हुने गरी भएको शुरु ठूला करदाता कार्यालयको निर्णयलाई अन्यथा भनिरहन पर्ने देखिएन।

१८. तसर्थ, माथि विवेचना भएअनुसार राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाडौँबाट मिति २०७०।०३।२७ मा Clinker र fly ash Borrowing को रकमलाई छुट दिने गरी भएको फैसला सो हदसम्म उल्टी भई Clinker र fly ash Borrowing कच्चा पदार्थ करदाताले विक्री गरेको मानिने हुँदा सो मा मूल्य अभिवृद्धि कर र जरिवाना समेत लगाउने गरी भएको शुरु ठूला करदाता कार्यालयको निर्णयलाई सदर गर्ने गरेको आन्तरिक राजस्व विभागको मिति २०६८।११।०३ को निर्णय सदर हुने ठहर्छ। प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी यो फैसला विद्युतिय प्रणालीमा अपलोड गरी मिसिल नियमानुसार बुझाइदिनू।

न्यायाधीश

उक्त रायमा म सहमत छु।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत(उपसचिव): इन्द्रबहादुर कठायत र भेषराज भट्टराई

कम्प्युटर अपरेटर: राधिका घोरासाइने

इति सम्बत् २०७९ साल भदौ १३ गते रोज २ शुभम् ----- ।